

Ainevaldkond	Keel ja kirjandus
Kursuse nimetus	PÄRIMUS JA KIRJANDUS
Eelduskursused	–
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi: kontakttunnid, iseseisvad tööd (uuringud, analüüsid jm), õppekäigud (muuseum, teater jm)
Õpetamise aeg	G1 klassis 2024/25. õa
Kursuse eesmärgid	<p>Õpilane mõistab</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjanduse mütoloogilisi ja pärimuslikke juuri kultuuri järjepidevust (iidsed ajad > tänapäev) iseenda seotust selle lõputu ahelaga pärimust kultuuri aluse, maailmapildi looja ja säilitajana arhetüüpi ja mütoloogilisi motiive kui kultuuri alustala tänapäeva kirjanduse seotust antiikmütidega ja eestlase mütoloogilise maailmapildiga Euroopa kultuuri seotust piiblilugudega
Kursuse lühikirjeldus	<p>Kultuuri ja pärimuse mõiste, sisu ja seos rahvuslikkusega</p> <p>Antiikkirjandus. Antiikmütoloogia: tähtsamad jumalad ja tuntumad müüdid. Antiikeeposed: Homeros „Ilias” ja “Odüsseia“. Antiiktragöödia: Sophokles „Kuningas Oidipus“. Näiteid antiikluulest</p> <p>Piibel kui kirjanduse alustekst. Piiblist pärinevad mõisted ja ütlused. Piibllilood. Piiblimotiivid ilukirjanduses: M. Under, K. Ristikivi.</p> <p>Rahvaluule liigid. Eesti mütoloogia. A. Kivirähk jt.</p> <p>Kirjanduslike süžeede, karakterite, teemade ja motiivide tõlgendused teatris, filmis, muusikas ja kujutavas kunstis.</p> <p>Mõisted: algriim, allusioon, antiikkirjandus, arhetüüp, ballaad, draama, draamatika, eepika, eepos, intertekstuaalsus, komöödia, kultuur, lüürika, metafoor, mütoloogia, müüt, novell, parallelism, paroodia, pärimus, saaga, tragöödia</p>
Kursuse õpitulemused	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> loeb läbi vähemalt 3 tervikteost, ilukirjandusteoste katkendeid ja kursuse sisuga seotud tekste; analüüsib ja tõlgendab loetud tekste nii suuliselt kui ka kirjalikult; mõtestab pärandkultuuri olemust, funktsioone, väljendusvõimalusi ja tähendust tänapäeva kultuuris ja ühiskonnas ning iseenda kogemuste põhjal; tunneb müütide ja arhetüüpsete tegelastega seotud lugusid ning leiab teostest müüdimotiive; analüüsib kirjandusteose teemat, süžeed, tegelasi, ideestikku; analüüsib ja hindab luule-, proosa- ja draamateoste poeetikat, väljendusvahendite mitmekesisust ja tähendust;

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid ja laiendab kirjandustekstidele tuginedes oma sõnavara
Hindamine	<p>Koondhinde moodustavad kontrolltööd, lugemiskontrollid, analüüsitööd, suulised diskussioonid/ettekanded ning loovtööd. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse 1. sissekandes vastavate tööde arvu, vormi ning hinde kujunemise viisi. Kursusehinnet arvestatakse kirjanduse kooliastmehinde väljapanemisel</p>
Õppematerjalid	<p>Õppekavale vastavad õpikud GTR „Kirjandus antiigist 19. saj lõpuni“ Valikkirjandus: Homeros „Ilias“ ja „Odüsseia“ (katkendid, MKL), Sophokles „Kuningas Oidipus“, „Väike piibliraamat“, A. Kivirähk „Rehepapp“ ja/või „Mees, kes teadis ussisõnu“, M. Under ballaadid (nt „Tuudaimimarjad“ ja/või „Porkuni preili“), Kirjandusportaalid ning internetiväljaanded</p>
Kirjandus (soovituslik kirjandus)	<p>Neithal, R. “Mis on mis kirjanduses. Kirjandusterminite leksikon gümnaasiumile.” Merilai, A., Saro, A., Annus, E. “Poetika. Gümnaasiumiõpik” G. Dommermuth-Gudrich, U. Braun „50 klassikut. Müüdid“ E. Hamilton „Antiikmütoloogia“ M. Stephanides „Iidsete aegade lood“ I-II B. Arapovitš, V. Mattelmäki „Piiblilood“ Kirjandusleksikonid ning terminoloogiasõnaraamatud</p>
Kursuse väljund	<p>Õpilane mõistab kirjanduse mütoloogilisi ja pärimuslikke juuri, kultuuri järjepidevust, seda, kui suurel määral tugineb kogu kultuur arhetüüpidele ja müütilistele motiividele; Euroopa kultuuri mõistmiseks on mõõdapääsmatu tunda piiblilugusid. Lisaväljundid: esseekonkursid, kirjanduslikud projektid</p>

Ainevaldkond	Keel ja kirjandus
Kursuse nimetus	KIRJANDUS ANTIIGIST 19. SAJANDINI
Eelduskursused	–
Lõimumine	Ajalugu (ühiskondlik-poliitilised olud); muusika- ja kunstiajalugu (voolu- ja žanritunnused, kirjandusteose tõlgendamine erinevates kunstiliikides)
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi: kontakttunnid, iseseisvad tööd (uuringud, analüüsid jm), õppekäigud (muuseum, teater jm).
Õpetamise aeg	10 LR
Kursuse eesmärgid	<ul style="list-style-type: none"> • kujundada terviklik kirjandus- ja kultuurilooline teadmiste süsteem ning ajatelg edasisteks kirjandusõpinguteks • anda ülevaade maailmakirjanduse kujunemisetappidest, ajastute ja voolude vahelistest seostest, nimetades perioodide ajapiirid ja tunnused, tähtsamad žanrid, autorid ja teosed • otsida tekstidest ajastule või voolule iseloomulikku, et õpikust loetut või õpetaja räägitut kinnistada • osata tõmmata paralleele, võrrelda ja leida erinevusi näiteks selles, mida on inimene väärtustanud ning kuidas on moraalsed tõekspidamised ja esteetilised maitsehoiakud aja jooksul muutunud • tõdeda, et eesti kirjandus on maailmakirjanduse lahutamatu osa ja et kirjandus ei ole eraldiseisev nähtus, vaid moodustab ajaloo ning kunstivooludega maailmavaatelse terviku
Kursuse lühikirjeldus	<p>Kultuuri mõiste</p> <p>Antiikkirjandus (Homerose, Sophokles, Vergilius jt)</p> <p>Piibel kui kirjanduse alustekst</p> <p>Keskaja kirjandus (eeposed, rüütliromaan)</p> <p>Renessansikirjandus (Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Giovanni Boccaccio, William Shakespeare, Thomas More, Miguel de Cervantes jt)</p> <p>Klassitsistlik kirjandus (Molière)</p> <p>Valgustuskirjandus (Daniel Defoe või Jonathan Swift; Voltaire, Johann Wolfgang Goethe jt)</p> <p>Romantism (Aleksandr Puškin või George Gordon Byron; Victor Hugo või Walter Scott või Prosper Mérimée jt)</p> <p>Mõisted: antiikkirjandus, arhetüüp, draama, draamatika, eepika, eepos, klassitsism, kultuur, lüürika, müüt, novell, renessanss, romaan, romantism, saaga, sonett, utoopia, valgustus</p>
Kursuse õpitulemused	<p>Kursuse lõpul õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab õppematerjalidele toetudes eri ajastute kirjandust ja kirjandusvoole, nimetades nende ajapiirid ja tunnused, tähtsamad žanrid, teosed ning autorid • määrab eesti kirjanduse tekkeaja ning võrdleb selle kujunemist muu Euroopa kirjanduse arenguperioodidega

	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab ning hindab käsitletavate kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi • on tervikuna läbi lugenud ja analüüsinud ettenähtud tervikteoseid, tundes teoste ning nende autorite kohta üldises kultuuri- ja kirjandusloos
Hindamine	<p>Koondhinde moodustavad kontrolltööd, lugemiskontrollid, analüüsitööd, suulised diskussioonid/ettekanded ning loovtööd. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse 1. sissekandes vastavate tööde sisu, vormi ning hinde kujunemise viisi. Kursusehinnet arvestatakse kirjanduse kooliastmehinde väljapanemisel</p>
Õppematerjalid	<p>Uuele õppekavale vastavad õpikud (GTR) Koostanud Talvet, J. "Maailmakirjanduse lugemik"</p> <p>Valikkirjandus: Homeros „Ilias“ ja „Odüsseia“ (katkendid, MKL), Sophokles „Kuningas Oidipus“, „Väike piiblräamat“, Shakespeare „Hamlet“, „Romeo ja Julia“ (katkendid), A. Kivirähk „Romeo ja Julia“, J. W. Goethe „Faust“ I (juhitud lugemine), A. Puškin „Jevgeni Onegin“</p> <p>Kirjandusportaalid ning internetiväljaanded. Eesti rahvaluule andmebaasid http://www.folklore.ee/ebaas/</p>
Kirjandus (soovituslik kirjandus)	<p>Neithal, R. "Mis on mis kirjanduses. Kirjandusterminite leksikon gümnaasiumile"</p> <p>Merilai, A., Saro, A., Annus, E. "Poetika. Gümnaasiumiõpik"</p> <p>Epner, L., Metste, K., Olesk, S. "Vanem eesti kirjandus. Gümnaasiumi kirjandusõpik"</p> <p>Kirjandusleksikonid ning terminoloogiasõnaraamatud</p>
Kursuse väljund	<p>Peamine väljund on kirjanduse rolli ja väärtuse mõistmine, mis aitab kaasa ühiskonna ja kultuuri sügavamale vastuvõtule</p> <p>Lisaväljundid: esseekonkursid, kirjanduslikud projektid</p>